

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3210/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Ítéltábla Bf.II.563/2019/34. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Gyuris Ágnes ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozót – az ügy VI. rendű vádlottjaként – a Gyulai Törvényszék – egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban eljárva – 2016. február 19-én kelt 14.B.374/2013/280. számú ítéletével bűnösnek mondta ki mint bünszervezetben elkövetőt, bűnsegédként elkövetett áru hamis megjelölése, bűnsegédként elkövetett engedély nélküli külkereskedelmi tevékenység, bűnsegédként elkövetett rossz minőségű termék forgalomba hozatala, valamint társtettesként elkövetett pénzmosás büntette elkövetésében. Az indítványozót a törvényszék négy év börtönbüntetésre, ötszázezer forint pénzbüntetésre, valamint négy év közügyektől eltiltásra ítélte. A másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla 2016. október 27-én meghozott Bf.II.420/2016/37. számú ítéletével az indítványozó vonatkozásában az elsőfokú ítéletet megváltoztatta akként, hogy a pénzmosás büntetést folytatólagosan, bűnsegédként elkövetettnek minősítette. A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség indítványára indult felülvizsgálati eljárásban a Kúria 2017. szeptember 19-én meghozott Bfv.I.302/2017/11. számú végzésével a Gyulai Törvényszék ítéletét valamennyi vádlott vonatkozásában hatályon kívül helyezte és a törvényszéket új eljárás lefolytatására utasította. A Kúria indoklása szerint az ügyben első fokon eljáró tanács elnöke az ügy elbírálása idején nem rendelkezett az Országos Bírói Hivatal elnökének kijelölésével, ezért a bíróság nem volt törvényesen megalakítva.
- [3] A megismételt eljárást ismét a Gyulai Törvényszék 14.B. tanácsa folytatta le, az eljáró bíró a korábban eljáró tanács elnöke volt. A törvényszék 2019. március 28-án kelt 14.B.324/2017/113. számú ítéletében az indítványozót bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett áru hamis megjelölése büntette, bűnsegédként elkövetett engedély nélküli külkereskedelmi tevékenység büntette, bűnsegédként elkövetett rossz minőségű termék forgalomba hozatala büntette, valamint folytatólagosan bűnsegédként elkövetett pénzmosás büntette elkövetésében. A törvényszék az indítványozót négy év börtönbüntetésre, száz napi tétel pénzbüntetésre, valamint mellékbüntetésül négy év közügyektől eltiltásra ítélte. A másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla 2020. október 1-jén meghozott Bf.II.563/2019/34. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet az indítványozó vonatkozásában megváltoztatta, a kiszabott börtönbüntetést – az indítványozó igazolt betegségeire, valamint az elsőfokú ítélet kihirdetése óta bekövetkezett jelentős időmúlásra tekintettel – három év hat hónapra enyhítette, valamint a bűnügyi költség külön viselésére való kötelezését mellőzte. A fellebbezés folytán eljáró Szegedi Ítéltábla eljáró tanácsa és annak összetétele megegyezett a korábban másodfokon eljáró tanáccsal.
- [4] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a megismételt eljárásban hozott ítéleteket támadta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részét képező pártatlanság követelményének sérelmére hivatkozással. Álláspontja szerint nem várható elfogulatlan ítélkezés egy olyan bírótól, aki az eljárás korábbi szakaszában részt vett, így különösen azoktól a bíróktól, akik a hatályon kívül helyezett határozatot meghozták. Mivel a hatályon kívül helyezett határozatot meghozó bírák egyszer már döntést hoztak a terheltek büntetőjogi felelősségéről, már értékelték a felmentést vagy a bűnösséget megalapozó bizonyítékokat, így a megismételt eljárásban az indítványozó szerint az elfogulatlan eljárás és a pártatlanság látszata nem volt igazolható. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a megismételt eljárásban hozott ítélet nagyfokú szövegazonosságot mutat a korábbi ítélettel, amely megkérdőjelezhetővé teszi a pártatlanság objektív követelményének való megfelelést.

- [5] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [6] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint hatvan napon belül kell benyújtani. Az indítványozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát jogi képviselő útján nyújtotta be, a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítvány ezen túlmenően kielégíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének a)–f) pontjaiban támasztott törvényi követelményeket, tartalmazza az azokban igényelt jognyilatkozatokat, ideértve megfelelő indokolásait is.
- [7] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [8] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részét képező pártatlanság követelményének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a megismételt eljárásban ugyanazon bírók jártak el, akik a hatályon kívül helyezett ítéletek meghozatalában részt vettek.
- [9] Az Alkotmánybíróság a 34/2013. (XI. 22.) AB határozatában kifejtette, hogy a független és pártatlan bírósághoz való jog a tisztességes eljárás követelményrendszerének olyan lényeges elemei, amelyek érvényesülése nélkülözhetetlen a többi alkotmányos alapjog érvényesüléséhez. E követelmények garanciát nyújtanak arra, hogy a felek jogairól egy valóban semleges fórum hozzon döntést, emellett a jogállami működés egyik legfontosabb alapelvét jelentik (Indokolás [28]). „A bíróság pártatlan eljárása szorosan kapcsolódik a függetlenség alkotmányos értékéhez, miszerint kizárólag egy független bíróság képes az egyedi ügyben pártatlanul eljárni. A függetlenség követelményéhez képest a pártatlanság az ügyben eljáró bíróval szemben egyfelől azt az elvárást fogalmazza meg, hogy a megítélendő ügy tekintetében ne rendelkeznek előítéletekkel, másfelől pedig az ügyben szereplő egyik fél javára, avagy hátrányára se legyen elfogult [erről lásd: ENSZ Emberi Jogi Bizottságának (a továbbiakban: Emberi Jogi Bizottság) 387/1989. számú, *Arvo O. Karttunen kontra Finnország* ügyben hozott döntésének 7.2. pontját].” {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [26]} Független és pártatlan bíráskodás hiányában az egyéni jogok érvényesítése szenved csorbát. Mindebből következik, hogy a tisztességes eljárás követelményrendszerének szerves részét alkotó függetlenség és pártatlanság a demokratikus jogállamokban feltétlen érvényesülést kívánó alkotmányos igényként jelentkezik {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [28], lásd erről még: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [10] Az Alkotmánybíróság a rendelkezésére álló eljárési iratok alapján megállapította, hogy a Kúria a Gyulai Törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezéséről és a törvényszék új eljárásra utasításáról kizárólag abszolút eljárási hiba, az eljárás későbbi szakaszában nem orvosolható eljárási szabálysértés (a bíróság nem volt törvényesen megalakítva) miatt döntött. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 14. § (3) bekezdés c) pontja értelmében a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásból ki van zárva az a bíró, aki a hatályon kívül helyező határozat vagy a megalapozatlanság miatt hatályon kívül helyezett határozat meghozatalában részt vett. A szabályozás értelmében tehát abban az esetben nincs kizárva a bíró a megismételt eljárásból, ha a korábbi határozatát eljárási szabálysértés miatt helyezték hatályon kívül. Abban az esetben lenne kizárt, hogy eljárjon, ha a hatályon kívül helyezésre az általa hozott határozat megalapozatlansága, vagyis a tényállással összefüggő hiba miatt kerülne sor {ld. ehhez még: 3179/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [37]}.
- [11] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban az Alkotmánybíróság vizsgálata arra korlátozódik, hogy a konkrét bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás eredményeként sérült-e az indítványozó joga a pártatlan bírósághoz. Az indítványozó kifogásai alapján ugyanakkor egyértelműen megállapítható volt, hogy azok nem a bíróságok jogalkalmazó tevékenységére vonatkoztak, hanem az azok alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezésekre irányultak. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítvány nem tartalmaz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és nem vet fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet sem.

- [12] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. május 4.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2088/2020.

